

Beroepingswerk: De gesprekken

Als de werving en de zoektocht kandidaten oplevert kunnen er gesprekken gepland worden tussen de beroepingscommissie en de kandidaten. Een voor de hand liggende vraag: waar gáán die gesprekken dan over? Dat is eigenlijk heel eenvoudig: over alle aspecten van gemeente-zijn, deze gemeenten in het bijzonder, en over alle aspecten van het predikantschap en deze predikant. Met daarbij natuurlijk steeds de vraag in het achterhoofd of gemeente en predikant bij elkaar passen. Want daar gaat het uiteindelijk om, dat de predikant met haar / zijn manier van dominee zijn, dat die past bij de manier waarop Medemblik en Opperdoes het gemeente-zijn vorm willen geven.

Wat een kerkgemeenschap hoort te zijn wordt wel beschreven in 5 basistaken: eredienst, pastoraat, diaconaat, vorming & toerusting en missionaire opdracht. Elke kerkelijke gemeente wordt geacht aandacht te besteden aan deze vijf basistaken. Maar niet elke gemeente zal aan elke basistaak evenveel aandacht besteden en elke gemeente zal bovendien op een andere manier aandacht besteden aan deze taken. Zo maakt het voor de diaconale opdracht nogal verschil of een kerk al dan niet deelneemt aan een inloophuis hetzij ter plaatse of in een plaats verderop. Maar er zijn ook 'liturgische gemeenten' die veel waarde hechten aan zorgvuldig opgebouwde, mooie liturgie. Weer andere gemeenten doen veel aan vorming & toerusting. U voelt: allemaal andere accenten, die van een predikant een andere inzet verwachten. Een predikant die niet zo liturgisch ingesteld is, kan beter niet beroepen worden in een liturgische gemeente. Enzovoorts.

Waar de accenten liggen voor de gemeenten Medemblik – Opperdoes staat beschreven in de profielschets.

Het kan in de gesprekken ook gaan over dingen die op zichzelf niet zoveel met de kerk of de predikant te maken hebben. Slechts bij wijze van voorbeeld: een predikant die op de hoogte wil zijn van het openbaar vervoer. Niet elke predikant heeft immers een auto of mag er één besturen. En kun je dan zonder auto wel makkelijk bij het ziekenhuis komen waar immers ook gemeenteleden kunnen liggen. Maar denk ook aan aanvullende informatie over scholen, de bereikbaarheid van winkels, mogelijkheden voor sport of recreatie.

Het kan ook gaan over materiele zaken als de beschikbaarheid van een pastorie als de predikant daar tenminste gebruik van wil maken. Want dat laatste is niet meer vanzelfsprekend. Steeds meer predikanten hebben of willen een eigen woning. Dat kan voor de predikant en het gezin trouwens ook prettig zijn met het oog op de situatie na pensionering. Want ja, als de predikant met emeritaat gaat moet die ook de pastorie verlaten. En dan kan het heel lastig zijn andere betaalbare woonruimte te vinden als je geen eigen woning kunt verkopen.

Met de beroepingscommissie gaat het overigens niet over de arbeidsvoorwaarden. Daar valt trouwens ook niet zoveel over te zeggen, want dat ligt vast in voorschriften vanuit de landelijke kerk. Op detailniveau kan hier en daar nog wat geschoven worden, meer niet. Dat is ook voor later, als de kerkrentmeesters en de kerkenraad daar dingen in afstemmen met de predikant.

Bij de begeleiding van beroepingscommissies raad ik altijd aan eenvoudig alles te vragen wat bovenkomt. Elk gevoel is op zichzelf aanleiding voor een vraag. Elk gevoel, hoe onbeduidend ook, kan een signaal zijn dat er meer over te vertellen is en dat is dan misschien wel hele belangrijke informatie. Bijvoorbeeld de predikant zet bepaalde plannen uiteen en iemand van de commissie krijgt een onrustig gevoel. Alleen al dat gevoel hardop uitspreken kan het gesprek een net iets andere wending geven of een ander lid van de commissie helpen zijn / haar vraag helder te krijgen. Zo'n vraag kan in dit voorbeeld zijn of de predikant niet wat veel van deze gemeente gaat vragen.

Wat nog wel eens vergeten wordt is te vragen naar het onderhoud van de eigen spiritualiteit: wat doet de predikant om het eigen geloof te onderhouden? Een bron immers die niet gevoed wordt, droogt uit; en 'hoe kunnen wij u daar als gemeente bij helpen?' Het is een belangrijke wijsheid om als predikant eerst de eigen ziel te balsemen.

Pas dan kunnen andere 'zielen' geholpen worden. Wacht vooral niet tot de bron droog staat of de eigen ziel deuken heeft opgelopen. Balsem op de ziel is iets anders dan eelt op de ziel; de balsem maakt duidelijk dat de predikant ook zelf weet kwetsbaar te zijn en weet geestelijke voeding nodig te hebben. De – oneerbiedige, maar wel duidelijke – vergelijking met een tafel dient zich aan: zet die stevig in de lak vóór je hem gaat gebruiken. Als er eerst een kop koffie overheen gaat, ben je al te laat.

De gesprekken kunnen plaatsvinden met de predikant en de complete beroepingscommissie, maar er kan ook voor gekozen worden om de commissie in twee kleinere groepjes op te splitsen. De groepjes spreken af welk groepje aan welke aandachtsgebieden aandacht zal besteden. Vervolgens spreekt de predikant eerst met het ene groepje en daarna met het andere groepje.

Het werken met twee groepjes is vooral heel nuttig als er meerdere kandidaten zijn en / of als de commissie vrij groot is. Soms is er huiver bij de commissie vanwege de vraag of een predikant wel met een grote groep tegelijk kan spreken over soms toch best gevoelige dingen. Ik heb zelf wel het gevoel dat een predikant zich ook in grotere groepen kwetsbaar op moet kunnen stellen. Dat hoort toch bij het vak, zou ik zeggen. En is dus een vaardigheid die een predikant sowieso wel moet hebben.

Zo wat aspecten van de gesprekken met kandidaten. Een volgende aflevering wou ik dan wat schrijven over de voordracht die een beroepingscommissie hoopt te kunnen doen. Hoe gaat dat en hoe gaat het dan verder?

Hartelijke groeten,

ds. Marius Braamse